ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

26/02/2024

Βαρύ το κόστος της εκπαίδευσης για τους εργαζόμενους Ιδιωτικού Τομέα.

Ένας στους τρείς εργαζόμενους καταβάλει τουλάχιστον έναν κατώτατο μισθό για την εκπαίδευση των παιδιών τους.

Η ΓΣΕΕ και το Ινστιτούτο Εργασίας δίνουν στη δημοσιότητα τα αποτελέσματα ειδικής θεματικής έρευνας κοινής γνώμης, που υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την εταιρεία Alco, και απευθύνεται σε εργαζόμενους ιδιωτικού τομέα, για την καταγραφή-μέτρηση αποτίμηση δεικτών σχετικά με το κόστος των εκπαιδευτικών δαπανών στα οικογενειακά εισοδήματα των μισθωτών.

Η έρευνα διεξήχθη και ανακοινώνεται σε μια συγκυρία όπου οι πιέσεις από την αυξήσεις των τιμών σε αγαθά και υπηρεσίες δεν μπορούν να καλυφθούν με επάρκεια από τις προτεινόμενες ή/και εφαρμοζόμενες αυξήσεις των μισθών του ιδιωτικού τομέα. Παράλληλα τίθενται στη δημόσια σφαίρα νέες δημόσιες εκπαιδευτικές πολιτικές, χωρίς όμως να αποτελεί αντικείμενο συζήτησης το κόστος που ενδεχομένως αυτές θα έχουν για τους οικογενειακούς προϋπολογισμούς των νοικοκυριών, ή τη συμβολή τους στην μετατροπή των εκπαιδευτικών ανισοτήτων σε κοινωνικές ανισότητες, μέσω των κοινωνικά διαφοροποιημένων οικογενειακών εκπαιδευτικών στρατηγικών και της επίσης διαφοροποιημένης διαθεσιμότητας του αναγκαίου οικονομικού και μορφωτικού κεφαλαίου.

Τα σημαντικότερα ευρήματά της είναι τα παρακάτω:

- Το 74% του δείγματος δηλώνει ότι τους τελευταίου 12 μήνες έχει καταβάλει δαπάνες για ¨φροντιστήρια¨. Ποιο συγκεκριμένα, το 36% αφορούσε φροντιστήρια ενίσχυσης της σχολικής επίδοσης, ενώ ένα ακόμη 38% χρειάστηκε να πληρώσει ιδιωτικές υπηρεσίες διδασκαλίας ξένων γλωσσών για τα παιδιά του, παρά το γεγονός ότι η διδασκαλία ξένων γλωσσών συμπεριλαμβάνεται στα αναλυτικά προγράμματα της δωρεάν υποχρεωτικής και μέσης εκπαίδευσης. Είναι σαφές ότι οι εκπαιδευτικές δαπάνες που καταβάλουν οι εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα με παιδιά φέρουν το ίχνος του εξετασιοκεντρικού τρόπου λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος και συνδέονται άμεσα με την ανάγκη βελτίωσης της σχολικής επίδοσης ή την κάλυψη δομικών του ανεπαρκειών.

- Επισημαίνεται ότι από το ποσοστό του δείγματος των εργαζομένων των οποίων τα παιδιά φοιτούν στο Λύκειο, δεν υπάρχει ούτε ένας που να μη καταβάλει δίδακτρα για ¨φροντιστήρια¨ και ¨φροντιστήρια ξένων γλωσσών¨. Ενώ ήδη από το Γυμνάσιο τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται στο 80% για ¨φροντιστήρια¨ και 80% για ¨φροντιστήρια ξένων γλωσσών¨.

- Ένας στους δύο εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα (49%) καταβάλει τουλάχιστον 500 ευρώ σε εκπαιδευτικές δαπάνες για τα παιδιά του σε μηνιαία βάση, ενώ το 30% ξοδεύει τουλάχιστον 750 ευρώ, δηλαδή σχεδόν τουλάχιστον έναν μηνιαίο κατώτατο μισθό.

- Οι εργαζόμενοι του ιδιωτικού τομέα με παιδιά εκτιμούν ότι οι ιδιωτικές δαπάνες για την εκπαίδευση τους είναι ανελαστικές και δύσκολα μπορούν να μειωθούν. Έτσι, εμφανίζεται μόνο ένα 9% να δηλώνει ότι τις μείωσε σημαντικά, ένα 48% λίγο και ένα 43% καθόλου.

- Όπως είναι αναμενόμενο, οι μειώσεις είναι ευθέως ανάλογες του ύψους του οικογενειακού εισοδήματος. Στα οικογενειακά εισοδήματα μέχρι 1000 ευρώ τον μήνα, μόνο το 14% δηλώνει ότι δεν προχώρησε σε καμιά

μείωση των εκπαιδευτικών δαπανών ενώ το 86% δηλώνει ότι προχώρησε σε μειώσεις δαπανών. Πρόκειται για την πληθυσμιακή ομάδα που βρίσκουμε τους εργαζόμενους που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό, ή απασχολούνται με ευέλικτες μορφές εργασίας, ή ακόμη για οικογένειες που βασίζονται σε έναν και μοναδικό μισθό προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες του νοικοκυριού. Στους αντίποδες, το 100% των μηνιαίων οικογενειακών εισοδημάτων άνω των 2500 ευρώ, δηλώνει ότι δεν έχει προχωρήσει σε απολύτως καμιά περικοπή. Από την κατανομή των απαντήσεων σε συσχέτιση με το εισόδημα, είναι εμφανείς οι ενδείξεις σημαντικής εκπαιδευτικής και κοινωνικής ανισότητας μεταξύ χαμηλών και υψηλών μηνιαίων αποδοχών.

- Το 91% των συμμετεχόντων στο δείγμα, δηλώνει ότι τα τελευταία τρία χρόνια το κόστος των εκπαιδευτικών δαπανών αυξάνεται συνεχώς. Παράλληλα ένα 20% των απαντήσεων του δείγματος δηλώνει ότι λαμβάνει υποστήριξη από συγγενείς του ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος, προκειμένου να καλύψει τα κόστη των οικογενειακών ιδιωτικών εκπαιδευτικών δαπανών.

Γενικότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα ευρήματα της έρευνας, έχουν να κάνουν με την δικαιολογημένα διαφοροποιημένη επίδραση του κόστους των ιδιωτικών υπηρεσιών εκπαίδευσης ανάλογα με το μέγεθος των νοικοκυριών και την ύπαρξη εξαρτώμενων μελών στη σύνθεσή του. Οι δαπάνες υποστήριξης της σχολικής επίδοσης σε φροντιστήρια, δομές εκμάθησης ξένων γλωσσών ή η υποστήριξη της διαβίωσης των φοιτητών εκτός της οικογενειακής εστίας, αξιολογούνται από τους ίδιους τους εργαζόμενους ως μη επιδεχόμενες εύκολα οποιαδήποτε μείωση, στον βαθμό που αυτές συνδέονται με τις όποιες προσδοκίες θετικής κοινωνικής κινητικότητας μέσω της επιτυχούς σχολικής επίδοσης.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, οι ίδιοι οι μηχανισμοί μέτρησης και κατάταξης της σχολικής επίδοσης (εξετάσεις, διαγωνισμοί πρόσβασης, κλπ), αποτελούν πιθανότατα και μια από τις βασικές αιτίες του υψηλού επιπέδου ποσοστού

εκπαιδευτικών δαπανών στους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών του ιδιωτικού τομέα. Υπενθυμίζεται, άλλωστε, ότι σύμφωνα και με τα δεδομένα της Eurostat, τα τελευταία 20 χρόνια η Ελλάδα όταν δεν καταλαμβάνει την υψηλότερη θέση, βρίσκεται διαχρονικά ανάμεσα στις πρώτες θέσεις μεταξύ των χωρών της ΕΕ-27 σε ποσοστά συμμετοχής των ιδιωτικών εκπαιδευτικών δαπανών στην συνολική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών.

Θεωρούμε λοιπόν εμφανές ότι ο τρόπος λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος συμβάλει στην αύξηση του μεριδίου των ιδιωτικών δαπανών στην εκπαίδευση. Την ίδια στιγμή, μάλιστα, που η δημόσια χρηματοδότηση συνεχίζει να διατηρείται σε ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά. Σε κάθε περίπτωση, θεωρούμε ότι οι δημόσιες εκπαιδευτικές πολιτικές που υιοθετούνται δεν λαμβάνουν στο βαθμό που θα όφειλαν την παράμετρο του υψηλού κόστους των ιδιωτικών εκπαιδευτικών δαπανών που πραγματικά αυτές προκαλούν. Επιπλέον, δεν ενσωματώνεται ως κρίσιμη παράμετρος των δημόσιων εκπαιδευτικών πολιτικών η διαφοροποιημένη δομή των εκπαιδευτικών δαπανών ως ποσοστού του διαθέσιμου εισοδήματος, αποτελώντας έναν επιπλέον παράγοντα ανισότητας για τα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά.

Από αυτή την άποψη, θα προτείναμε κάθε νέα νομοθετική παρέμβαση στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος να συνοδεύεται όχι μόνο από εκτιμήσεις για το ύψος των δαπανών που αυτή θα προκαλέσει στο εθνικό προϋπολογισμό, αλλά και από ρεαλιστικές εκτιμήσεις ως προς το ύψος των νέων δαπανών που ενδεχομένως αυτή θα προκαλέσει στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.